

Anne Kalmari kesk ym.

Kirjallinen kysymys elintarvikkeiden tuonnista ulkomailta ja julkisista hankinnoista

Eduskunnan puhemiehelle

Maatalouden kannattavuuskehitys on heikentymässä. Tuottajahinnat ovat alkuvuonna laskeneet, mutta tuotantokustannukset ja lainojen korot pysyvät korkealla tasolla. Suomalaiset viljelijät näkevät tilojen talouskehityksen tällä hetkellä huonompana kuin puoli vuotta sitten.

Suomalaiset ruuantuottajat haluavat ennen kaikkea saada työstään oikeudenmukaisen korvauksen. Tällä hetkellä tämä ei toteudu. Yksi keskeisimmistä syistä on suomalaisen elintarvikemarkkinan toimimattomuus. Näin on todettu myös edellisen eduskuntakauden aikana valmiiksi saadussa Maatalouden tulos- ja kehitysnäkymien parlamentaarisen arviointiryhmän loppuraportissa. Työryhmä tunnisti keskeisimmäksi maatalouden pitkän aikavälin kehitysnäkymiin vaikuttavaksi tekijäksi markkinoiden toimivuuden. Loppuraportin mukaan tarvitaan kestävyyttä lisääviä ratkaisuja, joilla ketjun toiminta itsessään pystyy reagoimaan nykyistä paremmin tuleviin haasteisiin.

Parlamentaarisen työryhmän loppuraportissa kiinnitetään huomiota myös julkisiin hankintoihin ja Suomeen tapahtuvan ruokatuonnin vastuullisuuteen. Tuonnin vastuullisuuteen liittyvä huoli on esitetty erityisesti sellaisten maahan tuotavien eläintuotteiden osalta, joiden tuotannossa ei saavuteta EU:n asettamaa minimitasoa. Suosituksia huomioitaviksi vastuullisuuskriteereiksi on olemassa, mutta niiden tunnettavuus on vähäistä.

Julkiset hankinnat ovat keskeinen elintarvikeketjun osapuoli, ja siksi ei ole lainkaan yhdentekevää, millä kriteereillä hankintoja tehdään. Valitettavasti tilanne on se, että jopa valtion hankinnoista vastaava Hansel on toistuvasti kilpailutuksissaan päätenyt valitsemaan suomalaisia tuotantokriteerejä heikommilla kriteereillä ulkomailta tuotettuja elintarvikkeita. Suomalainen ruuantuottaja ja elintarviketeollisuus eivät pärjää kilpailutuksissa, mikäli vastuullisuuskriteerit sivuutetaan ja hankintoja ohjaa tosiasiassa lähes yksinomaan hinta. Suomalaisen elintarvikeketjun asemaa julkisissa hankinnoissa onkin välttämätöntä tarkastella uudestaan esimerkiksi tuotteissa, jotka on tuotettu EU-lainsäädännön minimitasoa heikommassa olosuhteissa.

Julkisten hankintojen lisäksi epäreilua kilpailuasetelmaa esiintyy myös kauppojen hyllyillä. EU on pyrkinyt viime vuosina lisäämään kolmansien maiden kanssa tehtäviin vapaakauppasopimuksiin kappaleet koskien eläinten hyvinvointia sekä antimikrobiresistenssiä. Vastaneuvottelijoina olleet kolmannet maat, jotka ovat ko. kappaleiden lisäämiseen suostuneet, ovat pääsääntöisesti halunneet pitää tekstin siinä muodossa, että sopimusosapuolten välillä lisätään tietoisuutta, ym-

Kirjallinen kysymys KK 83/2024 vp

märrystä sekä yhteistyötä. Nykyisissä vapaakauppasopimusteksteissä ei velvoiteta EU:n kauppakumppania toimeenpanemaan EU:n lainsäädäntöä sellaisenaan eläinten hyvinvoinnin säädösten osalta. Etenkin eläinperäisten elintarvikkeiden osalta on kohtuutonta, että suomalaisten tuotantonormien mukaan tuotetut elintarvikkeet joutuvat kilpailemaan kolmansista maista tuotujen elintarvikkeiden kanssa, joiden tuotanto-olosuhteet ja normit eivät vastaa sitä, mitä suomalaisilta tuotteilta vaadimme.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mihin toimenpiteisiin hallitus ryhtyy, jotta julkisissa hankinnoissa ei jatkossa sallittaisi elintarvikkeita, jotka on tuotettu suomalaisia tuotantonormeja heikommissa olosuhteissa tai kielletyin menetelmin ja

aikooko hallitus puuttua siihen, ettei Suomessa kuluttajille myytäväksi päätyisi vastoin kansallisia tuotantonormeja tuotettuja elintarvikkeita?

Helsingissä 8.3.2024

Anne Kalmari kesk
Vesa Kallio kesk
Olga Oinas-Panuma kesk
Timo Mehtälä kesk